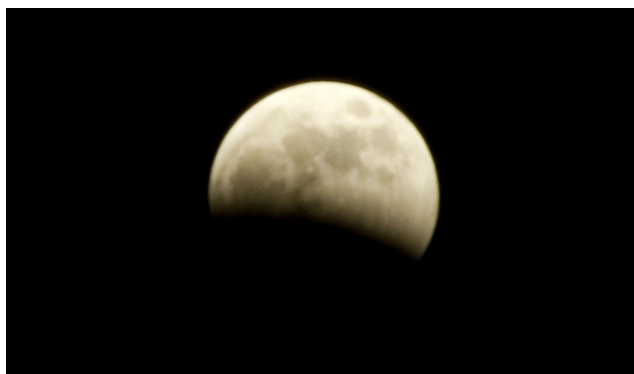

Lunin mrk 28. septembra 2015

Ta mrk je zadnji v tetradi 2014–2015. Tetrada je niz štirih zaporednih popolnih mrkov Lune, kar se ne dogaja prav pogosto. Pri Luni namreč poleg popolnih nastopajo še delni in polsenčni mrki.

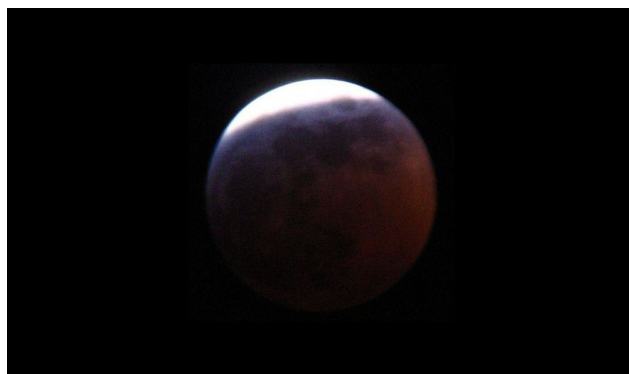
03.03.2007 ob 22:54, Pentax K10D (nastavljen na Av), objektiv Revuenon 1:4,5 80–200 mm 4,5@200 mm, amaterski fotografski stativ, 1/3 s, ISO 100, foto Samo Penič.

Za nameček bo ta mrk nastopil v bližini prizemlja, ko bo Luna dobrih 20.000 km bližje Zemlji, kot je od nje oddaljena v poprečju in bo zato na videz malce večja – a ne dovolj, da bi se to opazilo na oko.

- ★ Luna bo v polsenco vstopila 28. septembra ob 02:11 – tega ne bo lahko opaziti.
- ★ Ob 03:07 se bo začel delni mrk. Pozorni opazovalci bodo to opazili nekaj minut kasneje.
- ★ Ob 03:26 bo prišla Luna v prizemlje – takrat bo oddaljena 356.877 km od Zemlje
- ★ Ob 04:11 se bo začel popolni mrk. Luna seveda ne bo izginila z neba, v Zemljinem ozračju se uklanja precej svetlobe, predvsem rdeče – tam, kjer se bo svetloba uklanjala, bo na Zemlji Sonce vzhajalo ali zahajalo – zato bo Luna dobila zamolklo rdečkasto barvo.
- ★ Ob 04:47 bo nastopil maksimum mrka – takrat Luna zaide najgloblje v senco Zemlje in takrat nastopi tudi trenutek ščipa.
- ★ Ob 05:11 se bo pričelo daniti.
- ★ Ob 05:23 se bo popolni mrk končal – takrat Luna začne zapuščati senco Zemlje in začne prehajati v njeno polsenco.
- ★ Ob 06:27 se bo delni mrk končal.
- ★ Ob 06:52 bo vzšlo Sonce.

- ★ Ob 07:06 bo Luna zašla in nas tako prikrajšala za zadnji dogodek pri tem mrku.
- ★ Ob 07:22 se bo končal tudi polsenčni mrk, česar od nas seveda ne bomo videli.

Najlepši del, popolni mrk, bo pri nas trajal uro in 12 minut. V tem času se oči navadijo na temo in če smo res pod temnim nebu, vidimo vse tiste zvezdice, ki nam jih polna Luna sicer skriva. Posebno lep je konec popolnega mrka, ko se drobne zvezdice v kaki minuti spet poskrrijejo.

03.03.2007 ob 23:37. Teleskop Intes MK-66 (Maksutov), D=15 cm, f/12, F=1800 mm, okular GSO Super-View 42 mm, povečava 43×, fotoaparatus Canon Digital Ixus 50, objektiv 5,8–17,4 mm, f/2,8–4,9, lokacija Hrašče pri Postojni, f/2,8, 1/3 s, f=6 mm, foto Bernard Ženko.

Luna bo med mrkom na zahodnem nebu v ozvezdju Rib, nad njo bodo ozvezdja Oven, Trikotnik in Perzej, proti zahodu bodo ozvezdja Pegaz, Andromeda, Kasiopeja in Kefej, zahajal bo poletni Labod. Proti vzhodu bosta ozvezdji Kit in Bik, na vzhodnem delu neba pa bodo vidna tudi že prelepa zimska ozvezdja Orion, Voznik, Veliki in Mali Pes ter Dvojčka.

Na nebu okoli Lune ne bo kaj dosti svetlih zvezd, zato bo konec popolne faze mrka še posebno dramatičen.

Mrka ne bo težko opazovati, če bomo Luno videli in bo desno od nje pogled do obzorja nemoten. Ob začetku mrka bo Luna 40 stopinj nad obzorjem, tudi ob maksimumu bo še vedno 20 stopinj visoko.

Seveda pa se splača iti daleč od luči, pod temno nebo, kjer proti jugu in zahodu ni ne luči, ne ovir.

Dvogled ali teleskop lepo prikaže spremembe na Luni sami, za zajem vsega neba s pogledom pa nič ne prekaša prostega očesa.

Med mrkom bo aktiven meteorski roj Južni Tavridi, ki se začno pojavljati 10. septembra, imajo vrhunec okoli 10. oktobra in ponehajo 20. novembra, a jih ni

V A B I L O

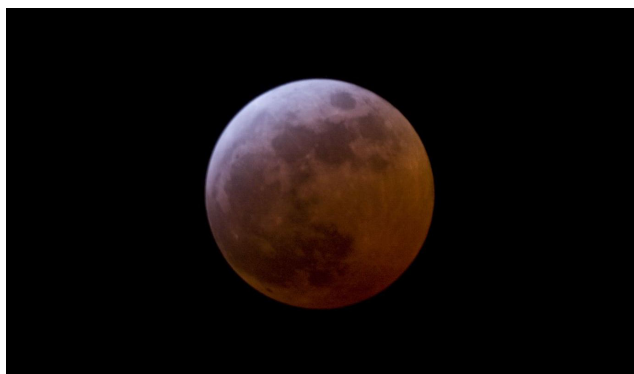
Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek 15. 09. 2015 ob 18^h v predavalnici F3 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani.

Tema predavanja še ni znana. Predavatelja, naslov in vsebino bomo objavili na domači strani društva (<http://www.adj.si/>).

Vabljeni!

Bernard, bernard.zenko@ijs.si

dosti, ob maksimumu jih vidimo 4 na uro. Seveda pa bomo lahko med popolno fazo mrka opazili kak utrinek, ki ne pripada nobenemu roju, pravimo mu sporadik, naključen meteor.

03.03.2007 ob 23:53, objektiv Maksutov MTO-1000 (F=1000, f/10) na podnožju NexStar, fotoaparater Canon EOS 20D, osvetlitev 5 s, ISO 800, foto Iztok Bončina.

15.06.2011 ob 22:01, Canon PowerShotSX20 IS, F=100 mm (ekvivalent 581 mm za 35 mm film), f/5, svetlilitev 1s, ISO 400, foto Aram Karalič.

Prejšnji popolni mrk smo v Sloveniji videli 15. junija 2011 z maksimumom ob 22:12, 27. julija 2018 pa bomo videli popolni mrk, ki bo dosegel maksimum ob 22:21; začetek mrka in vstop v senco obakrat pred vzhodom Lune.

Rok Vidmar

Efemeride oktober 2015

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna		čas
	vzhod	zahod	vzhod	zahod	
01.10.	07:00	18:43	21:08	10:53	CEST
05.10.	07:05	18:35	--	14:42	CEST
10.10.	07:11	18:26	04:33	17:24	CEST
15.10.	07:18	18:17	09:27	19:47	CEST
20.10.	07:25	18:08	13:54	23:52	CEST
25.10.	06:32	17:00	16:01	03:37	CET
30.10.	06:39	16:52	19:33	09:46	CET

Planeti: Oktobra se na jutranjem nebu srečajo Merkur, Venera, Mars in Jupiter.

- ★ **Merkur** je viden v drugem delu meseca zjutraj, ko v ozvezdju Device vzhaja uro in pol pred Soncem.
- ★ **Venera** je oktobra Danica in vzhaja okoli pol štirih (po premiku ure ob pol treh). Nahaja se v ozvezdju Leva.
- ★ **Mars** prav tako v Levu, vzhaja okoli štirih (po premiku ure okoli treh) zjutraj.
- ★ **Jupiter** lahko opazujemo zjutraj; sprva vzhaja okoli pol petih, nato pa vedno bolj zgodaj in konec meseca (po premiku ure) v ozvezdju Leva vzide okoli dveh.
- ★ **Saturn** je viden zvečer. Sprva ga lahko opazujemo do devetih, nato pa zahaja vse bolj zgodaj in konec meseca zaide že uro za Soncem. Sredi meseca se iz ozvezdja Tehtnice preseli v ozvezdje Škorpionja.
- ★ **Uran** je v ozvezdju Rib sprva na nebu vso noč, konec meseca pa zahaja okoli petih zjutraj.

Zanimivi dogodki:

- ★ 21. oktobra nastopi maksimum meteorskega roja Orionidov s 15 utrinki na uro.
- ★ V noči s 24. na 25. oktober premaknemo ure za eno uro nazaj.

Urška Pajer